

посилає дівчинці знайомство з односелицею, Катериною Білокур, яка стала для Ганни “духовною ненькою”, наставником і вчителем, відкривши їй шлях до малювання. Майже 10 років перебувала дівчина під щирим опікуванням, добротою і любов’ю геніальної художниці.

Ганна Миколаївна в орнаментуванні вподобала саме квіти відкрито центричні, помноженні й поєднанні у суцвіття. Символічним став цвіт калини [5, с. 29]. Її квіти є зайнятими, зосібна зосередженими, вольовими. Вони свідомі своєї посередницької місії поміж світами людськими і райськими. Не марно Ганна Миколаївна свідчила: “Люблю малювати квіти, коли вони не блідні, розкішні, доглянуті, виплекані” [5, с. 30].

Ще однією послідовницею К.Білокур була її учениця Ніна Унтило (1943 р.). Вона теж не уявляла свого життя без пензля і фарби. В самої з раннього дитинства з’явилося натхнення до малювання. Оглядаючи експозицію художниці, бачимо глибоку ніжність у тепло вималюваних пелюстках, відчуваємо ранкову свіжість, краплі роси на листках, цвітіння квітів. Ромашки і бузок, троянди і півонії – літні та осінні квіти яскравими фарбами розпустилися на картинах. Тільки живі квіти, тільки ті, які світяться, і просяться на полотно. Саме вони на думку художниці з Миргорода Ніни Унтило гідні того, щоб застигнути на довгі роки на полотнах її робіт. Вона запевняє, що для неї малювати так само природно, як і дихати.

Ніна Унтило, художниця: “Я пишу тільки живі квіти, тільки які до мене обзиваються, бо я пишу не скільки цим, а скільки серцем, я пишу серцем, я після того як напишу квіти у мене руки трусяться, я не знаю куди сісти. Тому що я дуже емоційно пишу. Не просто так сіла, вималювую, ні – я пишу кольором, я пишу, душею пишу” [2]. Ніну Григорівну художники любовно називають “Миргородською Катериною Білокур”, бо Ніна – без звань і титулів, але дійсно народна, адже народ любить її картини.

Катерина Білокур стала джерелом натхнення і для талановитої художниці – Галини Денеги (1949 р.), що родом із Тернопільщини. Важливою особливістю живопису художниці є те, що квіти вона завжди зображає в апофеозі їх цвітіння.

У мистецтві Г. Денеги загадково поєдналися жіноча любов до квітів, тонкий смак у композиційному поєднанні розмаїття цвіту і зачарування пафосом цвітіння. Шанувальники образотворчого мистецтва милуються шляхетним парадом чорнобривців, настурцій, космеї, ірисів, мальв, зозулиних черевичків, едельвейсів, купави (“Мелодія мальв”, “У заповіднику”, “Романс”, “Туманний світанок”, “Візерунки осені”, “Осінні вогники”). Глядача наповнює насолода кольоровими гамами, замилювання земним цвітінням [1, с. 5].

Твори мисткині щедро випромінюють любов і зачарування мальовничим розмаїттям квітучого рідного краю.

Також хочеться не обминути увагою художника-аматора Костянтина Ляшенка (1916 р.), який у своїй творчості продовжує й розвиває традиції народної картини 1920-1930-х років. Більшість робіт художника відтворює ностальгійно-ліричний образ поліського села старих часів. Картинам притаманний дещо прохолодний рожево-перламутровий колорит. У творах із зображенням квітів і жінок відчутний вплив стилістики Катерини Білокур [4].

Отож, Катерина Білокур залишила хороший слід не тільки своїми роботами, які милують око сучасників, а й тим, що змогла передати власний світогляд, любов до природи талановитим учням – Ніні Унтило та Ганні Самарській. Також натхненні дзвінкою музою художниці Галина Денега та Костянтин Ляшенко, які вміло передавали квіткові образи на роботах.

Радує і той факт, що Катериною Білокур захоплюються і сьогодні, а саме видатні українські дизайнери одягу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Денега Г.В. Живопис: альбом- каталог: збірник вибраних творів / Г. В. Денега.– Т. “Колір Принт”, 2011. – 54 с.
2. Кузнецова Л. Летние и осенние цветы распустились на полотнах в харьковском художественном музее / Л.Кузнецова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.atn.ua/newsread.php?id=21237>. – Дата звернення 30.03.2017
3. Кульова. В. Диво-квіти Ніни Унтило : земляки називають художницю миргородською Катериною Білокур / В. Кульова // Київ. – 2005. – № 10. – С. 189 – 192.
4. Народний живопис Полісся [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=764>. – Дата звернення 30.03.2017
5. Старюк Н. Стати квіткою / Н. Старюк // Народне мистецтво. – 2006. – № 3 – 4. – С.27– 30.
6. Українські дизайнери створили ескізи колекцій за мотивами творчості Білокур [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uamodna.com/articles/ukrayinsjki-dyzaynery-stvoryly-eskizy-kolekciy-za-motyvamy-tvorchosti-bilokur/>. – Дата звернення 30.03.2017

Виноградова А.

Науковий керівник – доц. Дячок О.М.

СТВОРЕННЯ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ У ПЕЙЗАЖНОМУ ЖИВОПИСІ

У нашому житті нас оточують речі, які створені самою матінкою природою. Її неповторна краса здавна вабила творчу увагу художників, пробуджувала зацікавленість та ставала об’єктом захоплення. Як зазначає Колін Кларк, «Пейзажний живопис відображає етапи нашого розуміння природи. Його виникнення і розвиток з

часів Середньовіччя – це одна із спроб людства досягти гармонії з оточуючим світом» [1].

Метою статті є дослідження тенденцій розвитку та впливу художнього образу на пейзажний живопис.

Вклад основного матеріалу. Пейзаж – це жанр в образотворчому мистецтві, в якому об'єктом зображення безпосередньо виступає сама природа. Він може доповнюватися постатями людей і тварин, навіть цілими сценами, але головним «героєм» в ньому завжди залишається природа.

Історія пейзажного живопису почалася дуже давно, ще коли первісна людина почала прикрашати стіни своїх печер примітивними зображеннями озер, річок і дерев. Художники в Давньому Єгипті використовували зображення природи в сценах жнив, полювання, рибальства. Тривалий час пейзаж виконував лише другорядну роль. Йому не приділяли особливої уваги [3].

Пейзаж, як самостійний жанр в образотворчому мистецтві, виник наприкінці XVI – на початку XVII ст., коли людина гостро відчула свою єдність з природою [4].

На XIX ст. припадає розквіт реалістичного пейзажу (природу почали зображувати такою, якою вона є). Не випадково ті художники-пейзажисти, які узагальнили і якнайповніше відобразили народне уявлення про природу та її красу, дістали найширше визнання: творчість їх увійшла в скарбницю світової художньої культури [4].

У наш час пейзаж часто використовують як засіб відображення думок і настроїв художника. Утім, реалістичні краєвиди цінуються глядачами завжди.

Український пейзажний живопис розвивався в контексті європейського мистецтва, і кращі твори українських художників – пейзажистів увійшли до скарбниці вітчизняного образотворчого мистецтва, стали його невід'ємною частиною, віддзеркаливши процеси і зміни, що відбулися в часі [2, с. 5]. Розквіт цього жанру припадає на кінець XIX ст. Красу України відтворили у своїх полотнах С. Васильківський, П. Левченко. Найкращі традиції реалістичного пейзажного мистецтва продовжили українські майстри С. Шишко, Т. Яблонська, І. Бокшай та інші [3].

Іл. С. Васильківський. 1883. Національний художній музей України

Краса і невичерпність пейзажного живопису спостерігається у творах видатного українського художника Сергія Васильківського. У спадщині митця чимало робіт, серед яких пейзаж відіграє помітну роль. Пейзажи митця відзначаються чистотою і яскравістю барв, зберігаючи при цьому образну змістовність і поетичну проникливість. Помітне місце серед них посідають праці, присвячені початку весни, в яких особливо чітко відчувається вміння художника передавати тонкі зміни в житті природи.

Лірико-поетичному твору «Весна на Україні» передували два однойменні малюнки, в яких Васильківський в пошуках композиції твору студіював форму, відображаючи певний стан природи. Він вмів знаходити поезію і красу в простих мотивах природи, «зображуючи її такою як вона єсть» [2, с. 40].

Різноманітність природи, спілкування з нею, стала джерелом натхнення та відродження творчих задумів для багатьох художників. Кожен майстер втілює у зображенні природи свої ідеали, своє бачення світу, викликає в них різні емоції. Художники – пейзажисти, передусім, розповідають про куточок природи, що їх вразив, примусив зупинитися, замислитись. А далі народжується художній образ, у якому поєднуються відчуття митця з майстерністю, його вмінням передати цей образ засобами виразності живопису. Цей образ – основна одиниця творіння у пейзажному живописі. За допомогою художніх

образів моделюється об'єкт відображення. Образом виражаються предмети пейзажу, події і вчинки героїв, які у ньому присутні. У них проступає не тільки задум автора, але й втілюється його головна, узагальнююча ідея. Глибина пейзажного образу - результат ретельного вивчення природи.

Витвори пейзажного живопису своєю естетичною дією здатні духовно збагатити людину. Пейзаж, який передає характер природи, в якому зображено емоційне відношення до неї художника, є важливим засобом виховання почуття любові до рідного краю.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кларк К. Пейзаж в Искусстве / Пер. с англ. Н.Н. Тихонова / Кларк К. - СПб: Азбука-классика, 2004. – 304с.
2. Лильо – Откович З. Український пейзажний живопис XIX – початку XX сторіччя. – К.: Балтія-Друк, 2007. – 120 с.; іл. – Укр., англ.
3. Пейзаж. Історія пейзажу. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
4. http://fiz-cultura.ucoz.ua/news/pejzazh_istorija_pejzazhu/2014-08-20-960
5. Пейзаж. Історія пейзажу. Розвиток пейзажного жанру в Україні і світі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pavliukib.wordpress.com>

Драбко О.

Науковий курівник – доц. Тютюнник І. С.

СУЧАСНА САДОВО-ПАРКОВА СКУЛЬПТУРА В МІСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ ТЕРНОПОЛЯ

Тернопіль – затишне та зелене місто з багатьма парками та скверами. Серед них основними є: парки Національного відродження та імені Тараса Шевченка, регіональний ландшафтний парк «Загребелля», гідропарк «Топільче», Старий парк, та парк Здоров'я. Тому важливим оздобленням зеленої зони міста виступають скульптурні об'єкти та пластичні групи. Сьогодні великі, громіздкі, монументальні роботи відходять на другий план, поступаючись провідним місцем більш доступним та актуальнішим нині парковим скульптурам.

Метою статті є виявлення тенденцій розвитку паркової скульптури Тернополя, створеної за період другої половини XX – початку XXI століть. Для висвітлення поставленої мети, необхідно вирішити наступні завдання – виявити загальні риси функціонування тернопільської скульптури кінця XX – початку XXI століть та прослідкувати розвиток садово-паркової пластики міста в зазначений період.

Тернопільську паркову скульптуру представлено у каталозі Л. Берника, В. Окаринського та Є. Удіна [5]. В ньому розглянуто об'єкти, створені під час Міжнародного симпозіуму монументальної пластики «Медобори'89» і Медобори'90», репрезентовано декоративно-паркову скульптуру Тернополя, висвітлено історію її створення, авторів, відображено сучасний стан скульптур. Питання ролі скульптурних пам'яток у міському середовищі присвячена публікація Н. Журмій [2]. Зокрема вона вводить термін «розважальна скульптура», щодо об'єктів, які встановлюються в останнє десятиліття. У статті В. Гоголь висвітлено різновиди нетрадиційної пластики, основною рисою якої виступає тривкість матеріалу [1].

Садово-паркова скульптура відноситься до монументально-декоративної пластики. Ця категорія скульптури є найвибагливіша до умов у які її поміщають, але тісний зв'язок із оточенням лише допомагає підкреслити мистецьку цінність твору. Поява об'єкту в просторі одразу його змінює, причому візуальне сприйняття цієї зміни залежить від активності цієї форми. Також значним є те, що має на меті та чи інша скульптура, чи підпорядкована середовищу, чи домінує над ним.

Перші скульптури у парку «Топільче» були дерев'яними і з'явилися у 1972 році. Це невеликого розміру твори, які присвячені героям дитячих казок. Автор цих робіт славетний, лемківський скульптор І. Мердак, ім'я якого відоме далеко за межами України.

1989 року було втілено ідею провести симпозіум-плєнер декоративно-паркової скульптури, її запропоновано тодішнім головою Тернопільської обласної Спілки художників України – Є. Удіним. На перший плєнер «Медобори'89» зібралось 12 учасників. За 2 місяці було створено 14 скульптур з місцевого матеріалу – пісковика і вапняку. Всі твори залишилися в місті, більшість з них було встановлено на набережній ставу, алеях парку імені Т. Шевченка і цим започатковано ландшафтний парк скульптури [5, с. 4–7].

На наступному симпозіумі-плєнері скульптурної пластики «Медобори'90», було створено вже 18 скульптур. Відходячи від початкового задуму, лише декілька робіт доповнили парк скульптур, інші ж розмістилися в гідропарку «Топільче», біля закладів культури, театру ляльок, художньої школи та в інших місцях Тернополя. Таким чином місто наповнилося роботами скульптурної пластики [5, с. 7–10].

Вже за доби незалежності, у 2013 році, було проведено Всеукраїнський скульптурний плєнер «Камінь. Алегорія», організований начальником управління культури міськради О. Смиком. Цей захід зібрав різні покоління митців, їх об'єднав камінь як матеріал для вираження емоцій та втілення почуттів. Результатом плєнеру було створення дванадцяти фігуративних скульптур [4]. Якщо порівняти скульптури попереднього плєнеру і теперішнього, можна прослідкувати стрімкий розвиток техніки і майстерності.